

Джерела та література

1. Бабіч А. Студентське самоврядування як осередок виховання лідерів / А. Бабіч // Студентське самоврядування: досвід, проблеми, перспективи розвитку : зб. тез і статей Всеукр. студ. наук.-практ. конф. / Запоріж. держ. інж. акад. ; [відп. ред. В. Калюжний]. – Запоріжжя : ЗДІА, 2012. – С. 149–150.
2. Дроздова М. Динаміка політичної свідомості студентів у процесі виборчої кампанії 2004 р. / М. Дроздова // Соціальна психологія. – 2005. – № 4(12). – С. 32–43.
3. Жуковська А. Студентство як рушійна сила громадянського суспільства (теоретичний аспект) / А. Жуковська // Молодий вчений. – №3 (18) берез., 2015. – С. 148–151.
4. Севастьянова А. О. Органы студенческого самоуправления как способ вовлечения молодежи в социальную практику / А. О. Севастьянова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : file:///C:/Users/GRIZ/Downloads/Sevostyanova.pdf
5. Старова А. Э. Студенческое самоуправление как условие формирования гражданской культуры / А. Э. Старова // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. – Москва, 2016. – № 6–3. – С. 112–115.
6. Тураева З. Ю. Студенческая молодежь как субъект политического процесса: проблемы и перспективы (на материалах вузов Таджикистана) : автореф. дис. ... канд. полит. наук : 23.00.02 «Политические институты и процессы» / Зухро Юнусовна Тураева. – Душанбе, 2006. – 24 с.

Zhukovska Alysa. Student Self-government as Factor of Development of Civil Political Culture. The problem of establishing civil society institutions and stimulating civic engagement remains topical in Ukraine. Higher educational institutions act as a platform for forming participatory democracy skills and have significant experience in developing effective institutions of student self-government. The article analyzes the mechanisms of the influence of student government on the formation of civil culture, the existing practices of student self-government, priority areas of student self-government in shaping the civic stand of students.

Key words: civil society, student self-government, student self-government bodies, political culture, civic participation.

Жуковская Алиса. Студенческое самоуправление как фактор развития гражданской политической культуры. В настоящее время в Украине, как и прежде, актуальной остается проблема становления институтов гражданского общества и стимулирования гражданской активности. Высшие учебные заведения выступают площадкой для формирования навыков демократии участия и имеют значительный опыт развития эффективных институтов студенческого самоуправления. В статье проанализированы механизмы влияния студенческого самоуправления на формирование гражданской культуры, существующие практики функционирования студенческого самоуправления, приоритетные направления деятельности студенческого самоуправления по формированию гражданской позиции студенческой молодежи.

Ключевые слова: гражданское общество, студенческое самоуправление, органы студенческого самоуправления, политическая культура, гражданское участие.

Стаття надійшла до редколегії
03.09.2017 р.

УДК 23.00.01

Дмитро Захаров

Утопія як метанаратив політичного міфу

У статті досліджено нарративну специфіку політичного міфу. Проаналізовано феномен політичного міфу, розглянуто його ключовий структурний компонент – історичний нарратив епічного характеру, у контексті якого структурується та інтерпретується політична дійсність. Детально проаналізувавши роботи вітчизняних і закордонних науковців, уперше визначено історичний нарратив міфу як метанаратив, та констатовано, що він має утопічний характер. При цьому утопію розглянуто як проєкцію міфічної свідомості індивіда й суспільства на здатність людини бути суб'єктом історичного процесу. Установлено, що політичний міф відтворює певну утопічну модель, а утопія у випадку наявності в неї пасіонарного потенціалу та відповідності соціальному запиту генерує міфологічні форми. Проведений аналіз дав підставу дійти висновку про те, що утопія як метанаратив політичного

міфу являє собою сюжетну конструкцію, у межах якої суб'єкт історії здобуває символічний ключ до творення соціальної дійсності. Наявність утопічного метанаративу є однією з найважливіших сутнісних ознак політичного міфу. Водночас визнано, що можна говорити про глибоку дифузію міфу, ідеології та утопії, однак ці феномени не є тотожними. Результати дослідження можуть бути використані в подальших дослідженнях феномену політичного міфу, зокрема для визначення комплексу його сутнісних характеристик, структури й функцій.

Ключові слова: політичний міф, утопія, символ, метанаратив, ідеологія, свідомість, майбутнє.

Постановка наукової проблеми та її значення. Актуальність сформульованої проблеми пов'язана з необхідністю визначення сутнісних характеристик феномену політичного міфу. Поняття політичного міфу наразі надзвичайно часто використовується наукою та публіцистикою й трактується надзвичайно широко. Воно, попри недостатню категоріальну визначеність, перетворилося на одне з центральних понять політологічного дискурсу. Політичний міф розглядають і як форму політичної свідомості, і як технологію здійснення впливу на неї. Гібридна агресія, що була розв'язана проти України Російською Федерацією у 2014 р., уключає використання не лише військових та дипломатичних, а й інформаційних і політтехнологічних інструментів. Психоінтелектуальні конструкції, що визначаються частиною сучасних дослідників як політичні міфи, системно та цілеспрямовано інтегруються у свідомість населення України. Ситуація, що склалася, надає проблемі наукового опису феномену політичного міфу екзистенційного змісту: від її успішного розв'язання залежить здатність України вживати адекватних заходів у відповідь на ворожий політтехнологічний вплив та забезпечувати власну інформаційну безпеку в межах можливостей, доступних сучасному демократичному режиму.

Формулювання мети та завдання дослідження. Мета статті – визначення та опис утопічного метанаративу політичного міфу, що є, на нашу думку, однією з головних передумов успішного категоріального відмежування феномену політичного міфу від феноменів ідеології, стереотипу й ін. Відповідно до мети нами сформульовано такі **завдання:** визначити поняття метанаративу, виокремити та описати феномен утопії, а також проаналізувати утопічний концепт як ключову основу метанаративу політичного міфу.

Аналіз досліджень цієї проблеми. У статті використано матеріали та наукові розробки сучасних вітчизняних і закордонних науковців. Значною мірою ми опрацювали наукову спадщину Жана-Франсуа Ліотара, у якій запропоновано розуміти концепцію метанаративу як «стану знання» суспільства доби модерну. Проблематику міфології й політичного міфу розглянуто в працях В. Кравченюка, О. Ситника, Ю. Шайгородського та О. Щурко. Поняття й сутність утопії описують І. Зорченко, О. Романенко й І. Фуркало.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Вузке та спрощене розуміння політичного міфу пропонує розглядати його як метод або засіб політичної маніпуляції, що, по суті, так чи інакше являє собою хибну інформацію або хибну свідомість. Подібний підхід, однак, не дає змоги розв'язати всіх наукових проблем, котрі виникають при спробах опису цього феномену. Життєздатність міфу, простота його поширення й ефективність міфологічного впливу – це підстава говорити про те, що сутність міфу є набагато складнішою за той чи інший спосіб уведення свого носія в оману.

Походження слова «міф» зазвичай пов'язують із давньогрецькою мовою. Основою слова є грецьке *«mythos»* – «слово, сказання, оповідь, розрада». Деякі дослідники звертають увагу на індоевропейський корінь поняття – *meudh-mudh*, – що має значення «турбуватися про щось», «мати дещо на увазі», «пристрасно, жагуче бажати чого-небудь» [2, с. 504]. Незважаючи на те, що феномен міфу здавна є об'єктом інтересу філософської, гуманітарної, та суспільнознавчої думки, загально визнаного визначення міфу досі не сформулювали. Починаючи з античності, термін трактували по-різному: «прикрашена історична подія» (Геродот), «алегоричне оповідання» (Ф. Бекон), «первісна релігія» (Дж. Фрезер), своєрідний опис стандартів природних явищ (М. Мюллер), важливий елемент у системі знакових структур (К. Леві-Стросс) тощо [9, с. 6]. У найширшому сенсі міф може бути визначено нами як символічно насичену оповідь, що інтерпретує об'єктивну дійсність й описує характер зв'язків між її елементами, а також сприймається певною соціальною спільнотою як сакральне знання. У XIX–XX ст. ідею міфу та категорію міфологічного почали широко використовувати, зокрема задля опису політичних процесів. Поняття політичного міфу введено в науковий обіг Ж. Сорелем,

який розглядав його як результат спроби народних мас досягнути сутності ідеології. Е. Касієр та Г. Ласвелл описували політичний міф як політичну технологію й інструмент пропаганди. Водночас Р. Барт і М. Маклюєн у своїх роботах приділяли значну увагу комунікативним та семіотичним аспектам міфологічного мислення суспільства, що згодом дало змогу науковцям розглядати політичний міф як один з універсальних компонентів політичної свідомості. Підхід учених до опису феномену політичного міфу наразі відрізняється еклектичністю: наука стикається зі складнощами відокремлення за сутнісними ознаками феноменів міфу, ідеології й утопії.

Політичний міф поряд з іншими формами міфологічної свідомості пронизує колективну свідомість на багатьох рівнях і демонструє себе в різних формах. Міф (зокрема політичний) так чи інакше демонструє себе на всіх рівнях людської свідомості й часто виходить за межі політики. Форми політичного міфу з легкістю можна знайти в усіх сферах створеної людством культури: від економіки – до етики та мистецтва. Одну з найголовніших його особливостей, що дає змогу ідентифікувати цей феномен, простежуємо в метанаративі, характерному для політичного міфу. Це поняття введене в науковий обіг Ж. Ліотаром для опису соціального «стану знання» в добу модерну та постмодерну. Ліотар говорить про них, як про «великі оповіді», що використовуються задля легітимації ідей і принципів культури модерну, який позиціонує себе як наукове знання, породжене дискурсом філософії [3, с. 9–10]. Суспільство доби модерну, відповідно до його концепції, підкоряється метанаративам – ідеям наукової пізнаваності світу (позитивізму), лінійного історичного прогресу, свободи особистості тощо. Доба постмодерну, зі свого боку, характеризується кризою метанаративів та втратою довіри до них, що спричиняє фрагментацію масової свідомості. Наразі поняття метанаративу часто дослідники використовують задля опису домінуючих у суспільстві описових систем і культурних універсалій. Зокрема, В. Фуркало визначає метанаратив як «будь-яке утворення людського духу, що прагне до універсалізації власного впливу» [8, с. 162]

Міф як специфічна форма свідомості має глибоко нарративний характер. Аналізуючи загальновідомі міфологічні форми (такі як міфи народів світу), не важко помітити, що дійсність у міфологічних формах інтерпретується й структурується за допомогою побудови типових епічних сюжетів. Явища та події персоналізуються й уплітаються в історію, що має не лише драматичний, але також онтологічний та етичний виміри. Місця, речі й дати набувають символічних рис. Так вибудовується нарратив міфу – його ключовий структурний компонент, що характеризує саму сутність репрезентованої ним свідомості. Політичний міф як універсальна культурна форма неминує містити у собі метанаратив. Як відзначає Є. Маслов, метанаратив – це, передусім, історичний нарратив [4, с. 152]. Метанаративи політичних міфів описують історію людства, у якій умовний історичний герой веде боротьбу за досягнення певної масштабної етико-політичної мети (національне визволення, класова емансипація, подолання невігластва й бідності, припинення війн тощо). Метанаратив політичного міфу, таким чином, завжди стосується долі великої соціальної спільноти (народу, нації, класу), що має «подолати історію» та здобути власне місце в позаісторичному, міфологічному хронотопі умовної золотої доби. Метанаратив як сюжет політичного міфу завжди має специфічну особливість – незавершеність, фатальність, постійне відчуття настання драматичної «розв'язки» в найближчому майбутньому. Незавершеність міфологічного сюжету має потужний мобілізаційний потенціал, оскільки породжує в реципієнтів відчуття належності до історичного фатуму.

Отже, політичний міф є не просто методом маніпуляції свідомістю, або проекцією «магічного мислення» індивіда на реальність політичної дійсності новітнього часу, – він пропонує суспільству та індивіду екзистенційну мету історії, катарсичне відчуття належності до одвічної боротьби з нею. Поряд зі штучними символами політичного змісту міф надає реципієнту сакральну цінність – вічний образ людства, боротьбу за абсолютний соціальний ідеал.

Необхідно, думку автора, констатувати, що метанаратив політичного міфу містить у собі утопію. Весь пафос політичних міфів і політичних ідеологій, що спираються на них, утверджує боротьбу за позбавлене від вад майбутнє суспільства. Здобуття цього майбутнього означає для реципієнтів міфу кінець історії, перемогу абсолютного розуму, духу та справедливості, перехід до символічної вічності як надцінності – перемоги над небуттям.

Симптоматичним є те, що поняття утопії поруч із поняттями міфу й ідеології наразі стало невід'ємною частиною політичного дискурсу. Слово «утопія», що введено у вжиток англійським філософом

та письменником XVI ст. Томасом Мором, зазвичай перекладають як «місце, якого нема» [8, с. 160]. На рівні буденної свідомості про утопію прийнято говорити як про літературний феномен – жанр опису альтернативної, «ідеальної» суспільної дійсності. Між тим це трактування в контексті нашого дослідження, є занадто вузьким. О. Романенко слушно зазначає, що далеко не кожен літературний твір, котрий містить опис альтернативної наявної суспільної дійсності, є утопією. Утопія виникає, коли цей опис убирає в себе вже наявні в суспільному бутті тенденції, і такі тенденції, утілюючись у новій формі, повертаються в масову свідомість та трансформуються в дії [5, с. 182]. Схильність до утопічних побудов, як відомо, можна знайти вже в Античності – у концептах Платона, Ямбула й Евгімера [1, с. 61]. У своїй нинішній формі утопія (як жанр і як специфічна свідомість) явила себе за доби Нового часу у творах Т. Мора, Т. Кампанелли, А. Сен-Сімона та ін. Дослідник В. Фуркало у зв'язку з цим влучно відзначає, що утопія Нового часу – це «спроба в міфологічній формі описати ідеал суспільного устрою, це ціль історичного розвитку» [8, с. 162]. Із настанням доби Новітнього часу утопія пройшла через модерністську деконструкцію й продемонструвала себе з діаметрально іншого боку – як антиутопія, ідеалізовані риси якої набувають загрозливого, дегуманізованого змісту.

Якщо феномен ідеології прагне спертися на міф задля тенденційного опису та обґрунтування певного суспільно-політичного ладу, то утопія певною мірою являє собою проекцію «магічного реалізму» міфологічного мислення на здатність людини впливати на перебіг історичного процесу. Із властивою для міфу гіперчуттєвістю утопізм констатує здатність людини, озброєної раціональною свідомістю й доброю волею, перемогти історію: викоринити зло, ліквідувати несправедливість та експлуатацію, змінити, нарешті, саму сутність людської природи, позбавивши її вад та слабкостей. С. Франк, критикуючи утопію з релігійних позицій, відзначив, що «серед утопізму» можна визначити, як спотворення християнської ідеї порятунку світу через замисел здійснити цей порятунок примусовою силою закону [7, с. 95].

Отже, утопію ми можемо розглядати в епічному ключі – як наратив історичного характеру, у якому людина здобула (або здобуває) ключ до творення соціальної дійсності, займаючи в духовному вимірі площину, що в традиційних суспільствах належить Богу. Із більш предметного погляду, утопія являє собою концепт суспільного ладу, позбавленого історичних конфліктів та інституціональних вразливостей. Хоча сама утопія становить раціональну конструкцію (за висловом І. Зорченка, має чітку інтенцію й практичний заряд) [1, с. 63], грандіозний масштаб проблеми, заради розв'язання якої вона створюється (проблема сенсу історії та перемоги над нею), надає феномену сакрального, майже містичного характеру.

О. Ситник слушно зазначає, що міф, виростаючи з минулого, переносить за допомогою утопії перетворений багатоміжовий колективний досвід через архетипи в майбутнє. За його словами, утопічні ідеї та ідеали формуються в такому духовному просторі, де переважають ілюзорно-міфічні елементи й будь-який соціальний міф у «знятому» вигляді містить утопічний ідеал. На думку дослідника, ступінь взаємопроникнення міфу та утопії робить виправданим уживання поняття «міфоутопія», що стосовно міфу фіксує наявність у нього елемента передбачення, а стосовно утопії – присутність у ній «неадекватного, ілюзорного, спотвореного зображення» [6, с. 108]. Тут потрібно зазначити, що утопічний наратив міфу, на нашу думку, дає підставу говорити не просто про передбачення, а про декларацію активного творення майбутнього. Більше того, ідеться про саме творення майбутнього, оскільки соціально-політичне буття великою мірою є продуктом складної взаємодії об'єктивних і суб'єктивних чинників. О. Романенко слушно зауважує що, визначаючи дещо в якості мети майбутнього, утопія водночас створює цю мету через акт її найменування, забезпечуючи комплексом онтологічних властивостей [5, с. 183]. Декларуючи мету (сене історії), утопія утверджує певні політичні цінності, які, урешті-решт, визначають хід соціальної еволюції. При тому утопічна мета може залишатись (і фактично залишається) нездійсненою. Специфіка цієї мети полягає в тому, що вона, попри максимально радикальну концепцію й масштабність, завжди ґрунтується на цінностях і потребах сучасності. О. Щурко з цього приводу слушно відзначає, що для обґрунтування образу майбутнього суспільства вдаються до «конструювання» минулого на основі вибіркової історичної пам'яті [10, с. 413]. Задля конструювання минулого у векторі, відповідному актуальним суспільним потребам, використовуються міфи.

«Можна говорити про те, що утопія – це майбутнє, інтерпретоване з погляду ілюзій теперішнього, а міф – це ілюзії теперішнього, прокоментовані з позицій ідеалу. Крім того, утопія, виростаючи з міфічних уявлень, розпредмечуючи їх і деміфологізуючи суспільні відносини, у кінцевому підсумку спрямована на конструювання нових міфів», – справедливо підсумовує Ситник [6, с. 108].

Політичний міф, виходячи з наративної специфіки, так чи інакше відтворює певну утопічну модель, а утопія у випадку наявності в неї пасіонарного потенціалу та відповідності соціальному запиту, генерує навколо себе міф. Політичний міф, зважаючи на це, має яскраво виражений утопічний характер: оперуючи символами минулого й сучасності, він прагне на чуттєво-емоційному рівні сконструювати концепцію майбутнього, позбавленого соціальних вад і конфліктів, притаманних історичному процесу.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, із предметного погляду, утопію можна вважати концептом суспільного ладу, позбавленого соціальних конфліктів та інституціональних вразливостей. Утопія як метанаратив політичного міфу так чи інакше являє собою епічну сюжетну конструкцію, у якому людина здобула (або здобуває) ключ до символічного творення соціальної дійсності. Потрібно зазначити, що утопічний метанаратив політичного міфу – це одна з його найважливіших сутнісних ознак. Водночас можна говорити про глибоку дифузію феноменів політичного міфу, ідеології й утопії, однак дані феномени не є тотожними. Перетворившись на метанаратив модерну (і певною мірою – постмодерну), утопія через міфопоетичні форми на декілька століть фактично втілила себе в якості *Zeitgeist* – «духу історичної доби», домінуючого концепту європейської культури. Так закладено етичні й епістемологічні підвалини бурхливого розвитку соціально-політичної думки та виникнення класичних європейських ідеологій у XVIII–XX ст.

Проблеми, пов'язані з описом феномену політичного міфу, наразі є одними з найактуальніших і водночас – одними з найменш розроблених у вітчизняній політології. Потребують ефективного розв'язання проблеми наукового пошуку сутнісних характеристик політичного міфу, опису його структури та функцій.

Джерела та література

1. Зорченко І. Дифузія поняття «утопія» і амбівалентність утопічного / І. Зорченко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія «Філософія». – 2015. – №18. – С. 60–66.
2. Кравценюк В. М. Етимологічний та смисловий зміст поняття «політичний міф» / В. М. Кравценюк // Гілея: науковий вісник. – 2012. – №51. – С. 504–509.
3. Лиотар Ж. Ф. Состояние постмодерна / Ж. Ф. Лиотар. – Санкт-Петербург : Алетей, 1998. – 160 с.
4. Маслов Е. С. Понятие «метанарратив» Ж.-Ф. Лиотара в контексте нарратологии / Е. С. Маслов. // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. – 2015. – № 2. – С. 150–152.
5. Романенко О. Я. Утопія як досвід системного передбачення соціального майбутнього / О. Я. Романенко // Гілея: науковий вісник. – 2017. – №116. – С. 180–185.
6. Ситник О. Політична міфологія: проблема визначення / О. Ситник // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. – 2013. – № 27. – С. 106–110.
7. Франк С. Л. Ересь утопизма / С. Л. Франк. – Санкт-Петербург : Наука, 1996. – 739 с.
8. Фуркало В. І. Утопія як форма соціальної міфології / В. І. Фуркало // Культура народів Причорномор'я : науч. журн. – 2012. – № 233. – С. 160–163.
9. Шайгородський Ю. Ж. Міф як інтегрована форма політичної свідомості / Ю. Ж. Шайгородський // Наукові праці МАУП. – 2011. – №1(28) – С. 5–8.
10. Щурко О. М. Архетип, стереотип і міф в міжнародному образі держави / О. М. Щурко // Гілея: науковий вісник. – 2016. – Вип. 115. – С. 411–414.

Zakharov Dmitry. Utopia as a Metanarrative of Political Myth. The Article «Utopia as a metanarrative of political myth» (D. Zakharov) deal with narrative specificity of political myth. The author analyzes the phenomenon of political myth, considering its key structural component – a historical epic narrative, in the context of which political reality is structured and interpreted. Carefully analyzing the work of domestic and foreign scientists, the author first determines the historical narrative of the myth as a Metanarrative, and states that it has a utopian character. At the same time, the author considers the utopia as a projection of the mythical consciousness of the individual and society on a person's ability to be a subject of the historical process. It is established that the political myth reproduces a certain

utopian model, and the utopia generates mythological forms if it has a passionate potential and meets social demand. The analysis allowed the author to come to the conclusion that utopia, as a metanarrative of a political myth, is a plot structure within which a subject of history acquires a symbolic key to the creation of social reality. The presence of a utopian metanarrative is one of the most important essential signs of a political myth. At the same time, the author admits that we can talk about the deep diffusion of myth, ideology and utopia, but these phenomena are not identical. The results of the study can be used in further studies of the phenomenon of political myth. In particular – to determine the complex of its essential characteristics, structure and functions.

Key words: political myth, utopia, symbol of metanarrative, ideology, consciousness, future.

Захаров Дмитрий. Утопия как метанарратив политического мифа. В статье исследуется нарративная специфика политического мифа. Анализируется феномен политического мифа, рассматривается его ключевой структурный компонент – исторический нарратив эпического характера, в контексте которого структурируется и интерпретируется политическая действительность. Тщательно проанализировав работы отечественных и зарубежных ученых, впервые определяем исторический нарратив мифа как метанарратив и констатируем, что он имеет утопический характер. При этом утопию рассматриваем, как проекцию мифического сознания индивида и общества на способность человека быть субъектом исторического процесса. Установлено, что политический миф воспроизводит определенную утопическую модель, а утопия при наличии у нее пассионарного потенциала и соответствия социальному запросу генерирует мифологические формы. Проведенный анализ позволил прийти к выводу о том, что утопия как метанарратив политического мифа представляет собой сюжетную конструкцию, в рамках которой субъект истории приобретает символический ключ к созданию социальной действительности. Наличие утопического метанарратива является одним из важнейших сущностных признаков политического мифа. В то же время отмечается, что можно говорить о глубокой диффузии мифа, идеологии и утопии, однако эти феномены не являются тождественными. Результаты исследования могут быть использованы в дальнейших исследованиях феномена политического мифа. В частности – для определения комплекса его сущностных характеристик, структуры и функций.

Ключевые слова: политический миф, утопия, символ метанарратив, идеология, сознание, будущее.

Стаття надійшла до редколегії
07.09.2017 р.

УДК 323(477):796/799

Сергій Кулик

Професійно-політичний рівень міністрів Міністерства спорту України

Україна входить у двадцятку найспортивніших країн світу. Тому призначення міністра, відповідального за розвиток фізичної культури й спорту, актуальне. Міністерство молоді і спорту України – багатопрофільне, одне з найбільш реформованих (за кількістю разів) міністерств України, а посада міністра – найбільш «експериментальна» після Помаранчевої революції та Революції Гідності. У статті на основі певних критеріїв проаналізовано професійний і політичний рівень міністрів Міністерства спорту України. Узагальнено особливості їхніх професійного й політичного рівнів, складено типовий (середньостатистичний) портрет міністра. Простежено позитивні та негативні тенденції щодо призначення міністра й функціонування Міністерства спорту в політичному спектрі України.

Наявність посади міністра спорту в тінювих (опозиційних) урядах України свідчить про розуміння важливості напрямів діяльності цього міністерства. Також проаналізовано професійно-політичний рівень тінювих міністрів. Прогнозуємо, що Міністерство молоді і спорту України буде збережене в структурі органів виконавчої влади держави, а боротьба за міністерський портфель посилиться.

Ключові слова: Міністерство молоді і спорту України, міністр, реорганізація, політична й спортивна діяльність, спортивна організація, політична партія, народний депутат України, тінювий уряд.

Постановка наукової проблеми та її значення. Міністерство молоді і спорту України – багатопрофільне малобюджетне міністерство (до 1 % видаткової частини бюджету), одне з найреформованіших (за кількістю разів) міністерств держави, а посада міністра – найбільш «експериментальна»